

JAARVERSLAG 2004

ANTI DISCRIMINATIE BUREAU regio HAARLEM

Anti Discriminatie Bureau regio Haarlem

Doelstraat 6

Postbus 284

2000 AG Haarlem

telefoon 023 531 58 42

fax 023 532 35 12

e-mail adbhlem@tref.nl

webpagina www.adbhaarlem.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding en samenvatting	4
2. Overzicht klachten en meldingen	6
Inleiding	6
Aard van de meldingen	9
Etnische afkomst van de melders	11
Gronden van discriminatie	12
Beleidsterreinen	14
3. Voorlichting en informatie	16
Informatieve dienstverlening	16
Het ADB op internet	17
Scholing en deskundigheidsbevordering	17
Nieuwsbrief	17
Haarlem bekent kleur	17
Debatten	18
Participatie in diverse overlegorganen	18
4. Overige activiteiten	19
5. Verslag over 2004 voor Haarlemmermeer	21
Inleiding	21
Overzicht van de meldingen	21
Analyse: meldingen over 2001-2004 in percentages	23
Publiciteit	26
Netwerk	26
Conclusies	27
6. Verslag over 2004 voor de gemeentes in de IJmond	28
Inleiding	28
Meldingen	28
Publiciteit en netwerk	31
Meldingen, vergeleken met voorgaande jaren	32
Conclusies	33
Bijlagen	
1. Lijst van bestuur en medewerkers	34
2. Meldingen over 2004 in absolute aantallen	35

Voorwoord

Dit verslag beschrijft de werkzaamheden en activiteiten van de stichting Anti Discriminatie Bureau regio Haarlem over het jaar 2004.

Het Anti Discriminatie Bureau regio Haarlem (ADB) heeft de politieregio Kennemerland als haar werkgebied.

Het bureau heeft drie hoofdtaken:

- klachtbehandeling
- voorlichting
- advisering

Het ADB is een breed geïntereerd bureau. Dat wil zeggen dat niet alleen gekeken wordt naar discriminatie of ongelijke behandeling op grond van etnische afkomst, maar naar alle vóórkomende gevallen waarbij van discriminatie of ongelijke behandeling sprake is; voorbeelden van andere gronden zijn leeftijd, seksuele gerichtheid, sekse, religie en handicap.

Het ADB wil een gelijke behandeling voor iedereen.

In 2004 waren er meer meldingen dan het jaar ervoor: 207 tegenover 174. In het verslag worden de 207 meldingen gespecificeerd en wordt een vergelijking gemaakt met de cijfers uit voorgaande jaren.

Voorlichting en training is een steeds belangrijker wordende taak die gericht is op preventie en op het vergroten van tolerantie. Het ADB verzorgt daartoe trainingen, presentaties en gastlessen op scholen. Daarnaast onderhoudt ze een informatieve website en organiseert onder meer debatten en evenementen.

Het ADB regio Haarlem werkt samen met diverse lokale, regionale en nationale instellingen en heeft een uitgebreid netwerk. Samenwerking vindt plaats op projectbasis en binnen het netwerk wordt veel informatie over diverse ontwikkelingen op een breed gebied uitgewisseld.

Het ADB heeft haar werkzaamheden kunnen uitvoeren dankzij de enthousiaste inzet van een relatief kleine groep medewerkers. Een algemeen coördinator, een coördinator voor de klachtbehandeling en een projectmedewerker zijn in dienst en in de klachtbehandeling leveren stagiaires een belangrijke bijdrage. Ook de bestuursleden van het ADB dragen regelmatig een steentje bij.

Het werk van het bureau zou echter niet gedaan kunnen worden zonder de betrokkenheid van vele medewerkers van andere instellingen in de politieregio Kennemerland. Het ADB is erkentelijk voor de betrokkenheid van veel mensen bij het bewerkstelligen van een gelijke behandeling voor iedereen en een verdraagzame samenleving.

Het verslag geeft een inzicht in de trends van de afgelopen jaren op het gebied van meldingen inzake discriminatie en ongelijke behandeling (hoofdstuk 2), voorlichtings- en informerende werkzaamheden (hoofdstuk 3), overige activiteiten (hoofdstuk 4), de werkzaamheden in Haarlemmermeer (hoofdstuk 5) en in de gemeentes in de IJmond (hoofdstuk 6).

Dit verslag begint met een inleidende samenvatting waarin onder meer het belang van het

Anti Discriminatie Bureau regio Haarlem

Jaarverslag 2004

werk van het ADB voor alle burgers onderstreept wordt.

Janneke Hanekroot, voorzitter ADB regio Haarlem

1. Inleiding en samenvatting

Aan het begin van het jaarverslag over 2004 wil het Anti Discriminatie Bureau regio Haarlem (ADB) al een samenvatting met daaruit te trekken conclusies geven. Het ADB wil daarbij het belang van het bestaan van een instelling die zich inzet voor een gelijke behandeling van iedereen nogmaals onderstrepen. Zoals in het jaarverslag over 2003 al vermeld stond, ziet de landelijke overheid een belangrijke en prominente rol weggelegd voor anti discriminatie bureau's op het gebied van discriminatie bestrijding, het streven naar gelijke behandeling van een ieder die in Nederland verblijft en het bevorderen van integratie. Dit staat geschreven in het Nationaal Actieplan tegen Racisme, geschreven door het ministerie van Justitie in december 2003. Daarin staat onder meer ook dat discriminatie integratie in de weg staat en dat gemeentes en provincies in nauw contact moeten staan met instanties die dergelijke kwesties kunnen signaleren en aanpakken.

Gemeentes worden er op gewezen dat in hun beleid aandacht gegeven moet worden aan de bestrijding van discriminatie. Een ander punt uit het Nationaal Actieplan is dat beleid gericht moet zijn op bevordering van diversiteit en gelijke behandeling, c.q. het tegengaan van discriminatie. Artikel 1 van de Grondwet staat hierbij centraal.

In september 2004 is de professionaliseringsregeling afgerond. Gedurende circa 2,5 jaar heeft het ADB, naast de reguliere werkzaamheden, gewerkt aan het realiseren van drie doelstellingen:

- regionalisering
- vergroten van de naamsbekendheid
- deskundigheidsbevordering

Er zijn resultaten geboekt en tevens is een aantal trajecten ingezet, waarvan op langere termijn de vruchten geplukt kunnen worden.

Met het oog hierop, de rol van adb's in het algemeen en het werk van het ADB in de regio Kennemerland als deskundig bureau op het gebied van gelijke behandeling in een zich verhardende samenleving, moeten gemeentes zich realiseren dat het bestaan van het ADB voor haar burgers van groot belang is.

Het jaar 2004 was een turbulent jaar voor de Nederlandse samenleving, met name veroorzaakt door de moord op cineast en columnist Theo van Gogh en alle daarop volgende gebeurtenissen. Met de verharding in de samenleving was een stijging van het aantal meldingen te verwachten; de stijging werd al in 2003 verwacht, maar deed zich in 2004 pas daadwerkelijk voor. Discriminatie en ongelijke behandeling nemen toe. Een eenduidige verklaring hiervoor is niet te geven.

Ook de verzoeken om voorlichting (in welke vorm dan ook) en het aantal bezoeken aan de ADB website van belangstellenden zijn toegenomen.

Het aantal meldingen dat bij het ADB is binnengekomen in 2004 is met circa 16% gestegen ten opzichte van het jaar ervoor.

Autochtone Nederlanders doen nog steeds vaker een beroep op het ADB dan allochtone. Opnieuw is er een toename van meldingen die door instellingen gedaan zijn. Ook in 2003 was daarin een stijging te zien. De monitorfunctie werpt vruchten af. Veel van de klachten van autochtonen en van instellingen betreffen extremistische activiteiten, zoals bekladdingen, of zijn gebaseerd op andere discriminatie-gronden dan etnische afkomst. De

bekendheid van het bureau onder allochtone groepen is het afgelopen jaar verbeterd, maar verdient nog steeds aandacht en investering.

Discriminatie op grond van herkomst / kleur / ras is nog steeds de meest voorkomende grond van discriminatie. Dit is al jaren het geval; ook dit jaar is het verschil met de andere gronden weer groter geworden. Bekladdingen worden vaak geregistreerd onder deze grond. Ook godsdienst is als grond voor discriminatie toegenomen.

Het ADB heeft veel aandacht gegeven aan de inwerkingtreding van de wet gelijke behandeling op grond van leeftijd, en ook deze grond laat een toename zien.

Informatie over de brede doelstelling van het ADB (alle gronden van discriminatie behoren tot het werkterrein en kunnen aan de orde komen) moet aan alle specifieke doelgroepen gegeven blijven worden.

De categorie buurt / wijk is opnieuw de grootste van de beleidsterreinen waarop discriminatie plaatsvindt. Ook hier kan vermeld worden dat bekladdingen onder dit terrein weggeschreven worden. De categorie arbeid is gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar. Het zijn de gebieden waarop mensen het meest met elkaar te maken hebben in het dagelijks leven. De afgenomen tolerantie en een minder florissante economische situatie in Nederland zijn hier mede debet aan.

Het ADB is er van overtuigd dat, ondanks de toename, een deel van de gevallen van discriminatie en ongelijke behandeling bij het bureau terecht komt. Uit contacten met het netwerk, uit gesprekken, uit voorlichting, uit de media blijkt dat het veel vaker vóórkomt. Het ADB moet er daarom op blijven wijzen dat het doen van melding belangrijk is, ook al is het alleen maar ter signalering.

Daarnaast is duidelijk dat de preventieve taak van het ADB en het leren kennen van mensen die anders zijn of lijken van zeer groot belang zijn.

Het ADB kan en wil een rol van betekenis spelen in de nuancering van het debat en van standpunten en in het doen afnemen van de negatieve beeldvorming over minderheden.

2 Overzicht klachten en meldingen

2.1 Inleiding

Eén van de kernactiviteiten van het ADB is de behandeling van klachten en meldingen inzake discriminatie en ongelijke behandeling. In 2004 registreerde het ADB in totaal 207 meldingen. De afgelopen jaren gaven steeds een daling te zien, daar is nu een kentering in gekomen.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de klachten en meldingen, gespecificeerd naar aard, grond, beleidsterrein en de afkomst van de melder. Daarnaast wordt een aantal vergelijkingen gemaakt met voorgaande jaren.

Dit jaar geeft weliswaar een toename te zien van het aantal meldingen inzake extremisme, maar relatief gezien is er een lichte daling. In 2003 bedroeg dit aantal 34% van het totaal, in 2004 was het ruim 31%. De meeste meldingen in deze categorie betreffen bekladdingen en deze zijn vaak "anti-buitenlanders".

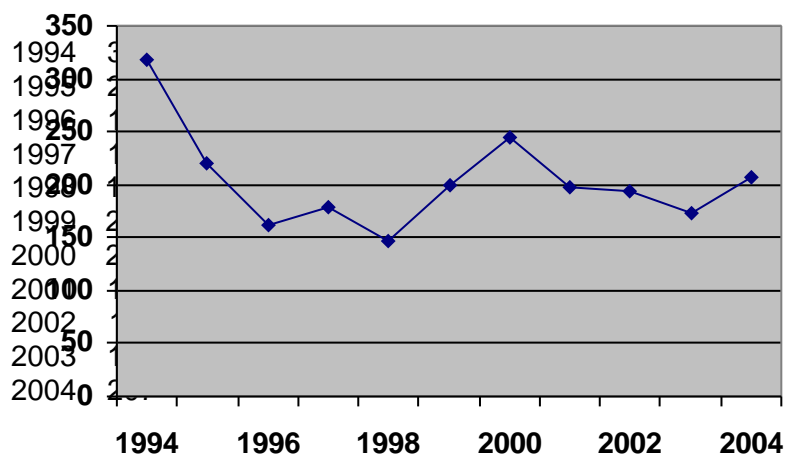
De meldingen van discriminatie zijn, ook relatief, gegroeid: van 60% naar ruim 66%.

Vanaf de aanslagen in de Verenigde Staten op 11 september 2001, hebben er verschillende gebeurtenissen, in Nederland en wereldwijd, plaatsgevonden waardoor de maatschappij polariseerde. Tolerantie ten opzichte van anderen nam af, er ontstonden wij – zij tegenstellingen. Van de verminderde tolerantie kan gezegd worden dat dit voor veel verschillende groepen opgaat; het is niet een eenzijdig verhaal. Deze ontwikkeling is tot op heden niet tot staan gebracht.

Ook dit jaar zijn wet- en regelgeving op het gebied van discriminatiebestrijding aangescherpt, ook op EU niveau. Dit brengt met zich mee dat meer mensen een beroep doen op het ADB, mede vanwege de gevoerde publiciteit.

Daarnaast zijn cliënten mondiger en minder snel tevreden met de behandeling van hun zaak door hun wederpartij. Dit betekent voor het ADB een grotere tijdsinvestering.

Het ADB regio Haarlem is lid van de Landelijke Vereniging van anti discriminatie bureau's en meldpunten (LV). Op een aantal terreinen wordt samengewerkt. Om een goed beeld te kunnen geven van meldingen van discriminatie en ongelijke behandeling in Nederland, wordt gewerkt met een zelfde registratiesysteem.

Aantal klachten en meldingen bij ADB regio Haarlem in absolute aantallen**Specificatie van de meldingen in absolute aantallen**

Het ADB regio Haarlem werkt voor de politieregio Kennemerland. Een aantal gemeentes in deze regio subsidieert het ADB. Wanneer een melding wordt gedaan, wordt ook gevraagd naar de woonplaats van degene die de melding doet of de plaats waar het incident zich heeft voorgedaan. In de registratie die het ADB gebruikt, staan de gemeentes die subsidie verstrekken, gespecificeerd. In de tabellen is een aantal gemeentes samengevoegd onder het kopje IJmond; het gaat hier om Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Velsen. Onder het kopje Haarlem e.o. wordt verstaan de gemeente Haarlem en de gemeentes uit de regio Kennemerland die geen subsidie toekennen aan het ADB. Het gaat hier om Bennebroek, Bloemendaal, Haarlemmerliede & Spaarnwoude en Zandvoort. In 2003 is de gemeente Heemstede als subsidiënt toegetreten. Onder het kopje Overig vallen de meldingen die van buiten de regio Kennemerland komen of waarvan niet bekend is waar ze vandaan komen; dit is meestal het geval bij meldingen via internet.

Aard van de melding

	Haarlem e.o.	Haarlemmermeer	IJmond	Heemstede	Overig	Totaal
Discriminatie	74	35	21	3	5	138
Extremisme	40	12	10	3		65
Overig	2	1			1	4

Afkomst van de melder

	Haarlem e.o.	Haarlemmermeer	IJmond	Heemstede	Overig	Totaal
Turks	6	1	1			8
Marokkaans	4	6				10
Surinaams	1	2	1			4
Antill./Arubaans						-
Moluks						-
Nederlands	40	4	10	3	4	61
overig Afrika	2	3	1			6
overig Amerika	3	2				5
overig Azië	3	2				5

overig Europa		1	1	1	2	5
onbekend	3	1	3			7
instelling	54	26	14	2		96

Grond van discriminatie

	Haarlem e.o.	Haarl'meer	IJmond	Heemstede	Overig	Totaal
Herkomst/kleur/ras	80	39	16	2	2	139
Godsdienst / levensovertuiging	5	3	6			14
Politieke overtuiging						-
Nationaliteit	3			2		5
Geslacht	2				2	4
Seks. gerichtheid	3				1	4
Leeftijd	8	2	1			11
Handicap	2		4			6
Burgerlijke staat						-
Arbeidsduur						-
Anti semitisme	3			1		4
Overig	10	4	4	1	1	20

Beleidsterrein

	Haarlem e.o.	Haarl'meer	IJmond	Heemstede	Overig	Totaal
Arbeid	16	10	2	1	1	30
Comm. dienstverl.	10	1			2	13
Buurt/wijk	46	21	12	2		81
Huisvesting	1		3			4
Politie	4		2			6
Onderwijs	4	4	2	1		11
Media/reclame	4		1			5
Horeca	8	4	1			13
Sport/recreatie	5	2	2			9
Publieke/politieke opinie	4	1	2		2	9
Privé sfeer	1	1	1		1	4
Collectieve voorz.	6	2	3			11
n.v.t.						-
overig	7	2		2		11

In de volgende paragrafen worden de bovenstaande cijfers gerelateerd aan voorgaande jaren en worden eventuele trends beschreven. Een zuivere vergelijking is niet in alle gevallen mogelijk vanwege enkele veranderingen in de categorieën.

Als bijlage aan dit verslag is een meer gespecificeerd overzicht met (absolute) cijfers per gemeente toegevoegd, in plaats van de hierboven vermelde regionale indeling [zie bijlage 2].

2.2 Aard van de meldingen

Bij de hieronder weergegeven (relatieve) cijfers over 2004 wordt een vergelijking gemaakt met de cijfers over de vier jaar daarvoor. Hierdoor wordt een beter inzicht verkregen in mogelijke trends.

De jaren voorafgaande aan 2004 laten elk een daling zien van het totaal aantal meldingen. Hetzelfde deed zich voor in de rest van het land. Dit jaar is een stijging te zien, met 33 in absolute cijfers, wat neerkomt op een percentage van bijna 16.

Zoals er geen eenduidige verklaring voor de daling was te geven, is die er voor de stijging. De al eerder vermelde gevoelens van ongenoegen en van intolerantie die leven, zijn in 2004 verder toegenomen, mede door de moord op Theo van Gogh.

Het ADB is overigens van mening, gebaseerd op geluiden uit netwerk- en sociale contacten, dat die gevoelens en de daarmee gepaard gaande polarisatie veel meer zijn toegenomen dan uit de cijfers blijkt. Vaak zijn gevallen niet te concretiseren en niet in een duidelijke klachtschrijving te vatten. Angst speelt hierbij ook een rol.

In verband met de volledigheid van de gegevens wil het ADB over dergelijke gevallen geïnformeerd worden, middels de monitorfunctie. Het hamert daar voortdurend op en werkt aan de uitbreiding daarvan. Wellicht begint dit nu vruchten af te werpen.

Opvallend is dat in de gemeente Haarlemmermeer een aantal zaken gepaard ging met geweld.

Zoals al eerder opgemerkt, zijn de meldingen die qua aard extremistisch zijn, relatief afgenomen ten opzichte van 2003. Het gaat hier voornamelijk om bekladdingen. Er lijkt wel een verandering te zijn van de inhoud ervan. Bekladdingen zijn vaak hakenkruizen, maar nu zijn er meer racistisch getinte teksten bij. Bijna altijd zijn de daders onbekend, maar vermoed wordt dat het vaak jongeren zijn die de tekens aanbrengen.

De categorie Overig is afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Deze categorie omvat de meldingen die door de melder als discriminatie worden beschouwd, maar dit volgens het ADB feitelijk niet zijn.

De categorie zal ongetwijfeld blijven bestaan, maar het is goed dat het percentage nu gedaald is.

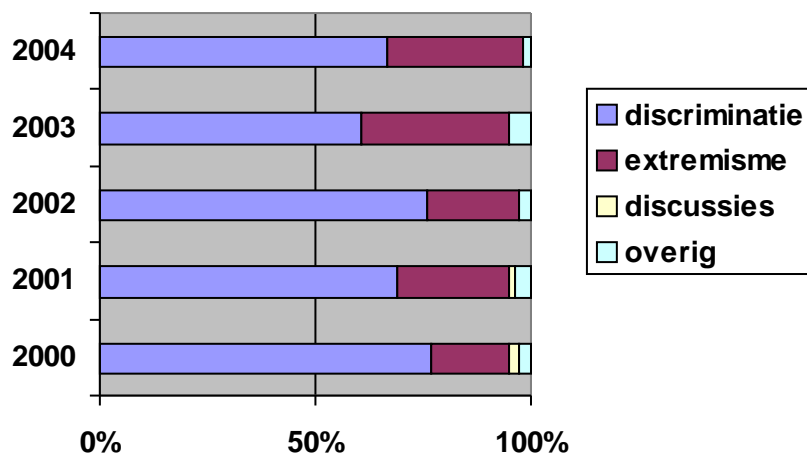
Tot 2002 werd nog de categorie "discussie" gehanteerd, maar met het nieuwe registratiesysteem is deze categorie geschrapt.

In de paragraaf Gronden van discriminatie worden de verschillende categorieën uit de tabel Aard van de melding nader gespecificeerd.

De aard van de meldingen in procenten

Aard	2000	2001	2002	2003	2004
Discriminatie	77	69	76	60,5	66,5
Extremisme	18	26	21	34,5	31,5
Discussies	2	1,5	-	-	-
Overig	3	3,5	3	5	2

Grafisch ziet dit er als volgt uit.

2.3 Etnische afkomst van de melders

Over het algemeen zijn de melders die bij het ADB komen van Nederlandse afkomst. Het percentage daalt gestaag, maar vormt toch een grote groep. Deze groep is altijd het grootst geweest. Ook kan gesteld worden dat vrijwel alle meldingen, gebaseerd op andere dan de discriminatiegrond etnische afkomst of huidskleur, gedaan worden door mensen van Nederlandse afkomst.

Meldingen inzake extremisme zijn bijna altijd afkomstig van instellingen.

De Antillen, Aruba en Suriname zijn als landen van afkomst samengevoegd. Al jaren is het aantal melders vanuit de Surinaamse en Antilliaanse gemeenschap in de politieregio Kennemerland erg laag.

Een aantal keren heeft het ADB van melders die al jaren in Nederland wonen gehoord, dat ze voor de eerste keer met discriminatie geconfronteerd werden. Mensen schrikken hiervan en zijn erg onder de indruk. Dit is een zeer kwalijke ontwikkeling.

De toename van het aantal melders van Turkse afkomst heeft zich gekeerd en is gedaald naar 4%.

Gezien de negatieve beeldvorming over Marokkanen en met name jongeren van die afkomst, is het aantal melders van Marokkaanse afkomst niet hoog met een percentage van 5, hoewel er wederom een groei is. Er treedt ook een zekere moedeloosheid over de steeds verslechterende houding jegens hen op bij deze groep en de gedachte leeft dat "er toch niets tegen te doen is".

Sinds 2001 is de categorie instellingen apart benoemd. Hieronder vallen bijvoorbeeld de politie en gemeentes en de meeste meldingen die van hen afkomstig zijn, betreffen bekladdingen. Al twee jaar is dit de grootste categorie. De uitbreiding van de monitorfunctie die het ADB heeft, laat zich hier zien.

De categorie Overig is groter geworden, na een paar jaar van daling. Onder deze categorie vallen mensen die afkomstig zijn uit overige Europese en Amerikaanse landen, maar ook melders waarvan de afkomst niet bekend is. Vaak is dit het geval van meldingen die via internet gedaan worden.

In de bijlage met de absolute cijfers over 2004 staan alle categorieën apart genoemd.

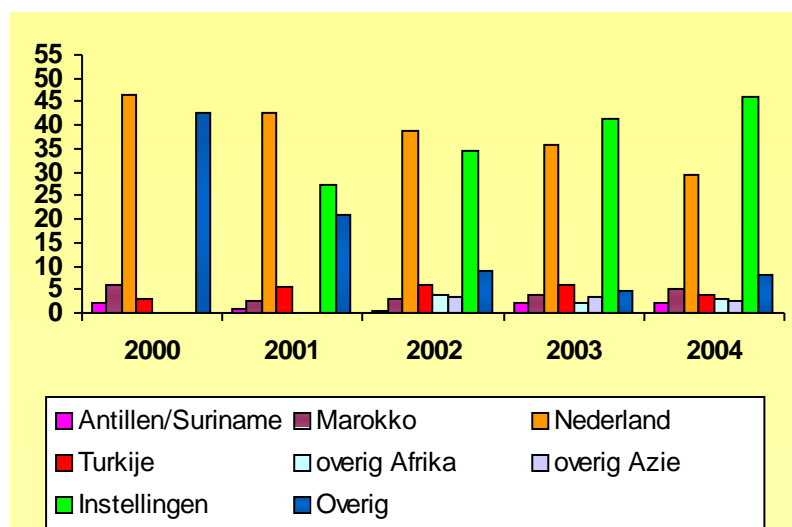
Etnische afkomst van de melders in procenten

Afkomst	2000	2001	2002	2003	2004
Antillen/Suriname	2	1	0,5	2	2
Marokko	6	2,5	3	4	5
Nederland	46,5	42,5	39	36	29,5
Turkije	3	5,5	6	6	4
overig Afrika			4	2	3
overig Azië			3,5	3,5	2,5

Instellingen		27,5	34,5	41,5	46
Overig	42,5	21	9	4,5	8

De totaalstellingen komen niet altijd uit op 100%; dit wordt veroorzaakt door afrondingsverschillen.

De tabel staat hieronder grafisch weergegeven.

2.4 Gronden van discriminatie

In de Algemene Wet Gelijke Behandeling staan verschillende gronden waarop gediscrimineerd kan worden. Deze zijn overgenomen in het registratiesysteem dat via de LVADB in 2002 is ingevoerd.

De gronden van discriminatie waarmee melders zich tot het ADB wendden blijven redelijk in verhouding qua grootte. Een zeer groot deel van de meldingen heeft betrekking op discriminatie op etnische gronden. Het percentage van discriminatie op grond van herkomst, kleur of ras is dit jaar opnieuw gestegen ten opzichte van het jaar ervoor. In 2004 staat het percentage op 67. Het is al jarenlang de meest voorkomende grond. Er zijn overigens ook mensen van Nederlandse afkomst die melding maken van discriminatie of ongelijke behandeling op grond van herkomst. De stijging van dit jaar is voor een deel toe te schrijven aan de toename van bekladdingen en de wijze van registreren ervan. Veel bekladdingen zijn gebaseerd op herkomst, hebben als doel mensen op hun afkomst te discrimineren. Dit geldt meestal ook voor hakenkruizen.

Zoals enigszins te verwachten viel met het oog op de gevolgen van de moord op Van Gogh, is de grond religie vaker voorgekomen, ofschoon minder dan verwacht. Het percentage is van 3,5 naar 6% gegaan.

Het dragen van een hoofddoek door moslimvrouwen is nog steeds een onderwerp waarover de meningen verdeeld zijn, ook in de politiek. In tegenstelling tot Frankrijk wordt in Nederland een verbod om bijvoorbeeld op school een hoofddoek te dragen, in principe nog steeds door de Commissie Gelijke Behandeling (CGB), als ongeoorloofd beoordeeld. Al eerder in dit verslag is als mogelijke verklaring voor het in verhouding geringe aantal meldingen

hieromtrent, geopperd dat men de verhoudingen tussen bevolkingsgroepen niet verder wil verslechteren, de tegenstellingen niet wil aanscherpen. In de wandelgangen en "via via" hoort het ADB regelmatig geluiden over incidenten ten opzichte van moslimvrouwen, zoals scheldpartijen en bespugingen.

De categorie overig is flink gedaald ten opzichte van 2003 en komt op 9,5%. Onder deze categorie vallen bijvoorbeeld discriminatie en ongelijke behandeling op niet specifiek in wetten, jurisprudentie of regelingen genoemde gronden, zoals overgewicht of woonwagengewoners. Ook bekladdingen kunnen in deze categorie vallen. Daarnaast worden meldingen waarbij volgens het ADB eigenlijk geen sprake is van discriminatie, onder de categorie overig geregistreerd.

Zowel de grond geslacht als de grond seksuele gerichtheid staat op 2% van het totaal aantal meldingen. Voor seksuele gerichtheid is dit zelfs een daling. De houding ten opzichte van homoseksualiteit echter is, met name op scholen, een stuk minder tolerant geworden. De islam speelt hierin onmiskenbaar een rol. Het zou kunnen dat men maar niet meer uitkomt voor haar of zijn homoseksualiteit om geen provocerende opmerkingen of gedrag op te roepen.

Op 1 december 2003 is de wet gelijke behandeling op grond van handicap en chronische ziekte in werking getreden. Het ADB heeft veel aandacht besteed aan de wet en haar inhoud richting de doelgroep. Een en ander heeft niet geleid tot een aanzienlijke stijging van het aantal meldingen op dit gebied.

Wel is er een stijging (met 2 procentpunten) te zien bij de meldingen inzake ongelijke behandeling op grond van leeftijd. Op 1 mei is een wet hieromtrent in werking getreden. Het ADB heeft ook hieraan veel aandacht besteed, onder meer door een mailing naar belangenorganisaties van ouderen en jongeren.

Het aantal meldingen inzake antisemitisme is in de regio Kennemerland gelijk gebleven. Op scholen blijkt dat veel moslimjongeren een antipathie hebben tegen joodse mensen, maar bij doorvragen blijkt dit meer tegen de Israelische regering gericht te zijn.

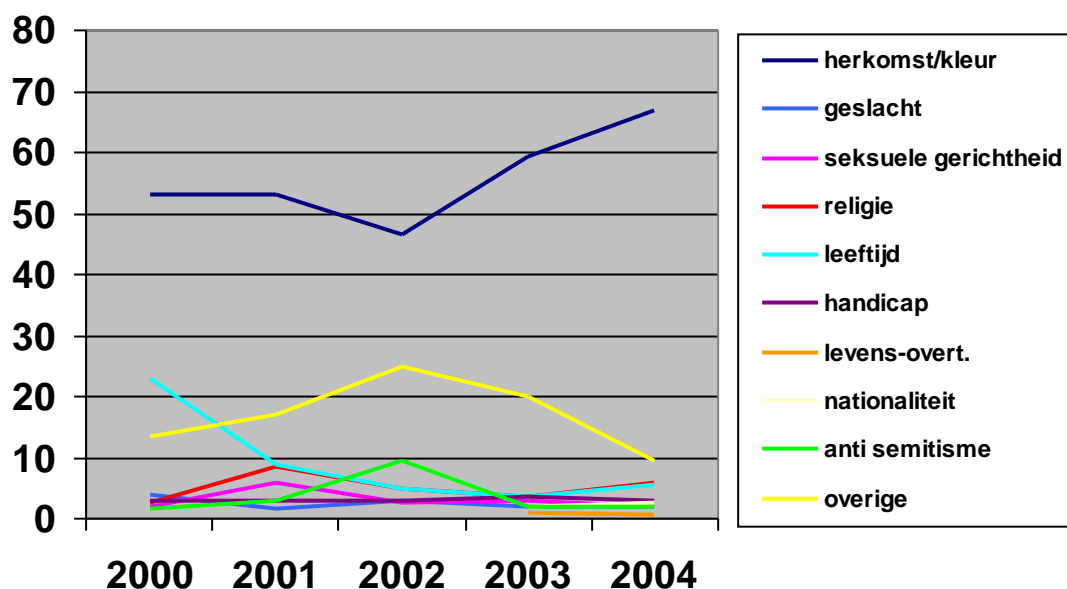
Gronden van discriminatie in procenten

Grond	2000	2001	2002	2003	2004
Herkomst/kleur/ras	53	53	46,5	59,5	67
Religie	2,5	8,5	5	3,5	6
Levensovertuiging				-	0,5
Politieke overtuiging				1	-
Nationaliteit				2	2,5
Geslacht	1,5	0,5	3	2	2
Seksuele gerichtheid	2	6	2,5	3	2

Leeftijd	23	9	5	3,5	5,5
Handicap	3	3	3	3,5	3
Burgerlijke staat				-	-
Arbeidsduur				-	-
Antisemitisme	1,5	3	9,5	2	2
Overige	13,5	17	25	20	9,5

De totaalstellingen komen niet altijd uit op 100%; dit wordt veroorzaakt door afrondingsverschillen.

Grafisch is goed te zien dat her- of afkomst als grond ver uitsteekt boven de andere gronden. In de grafiek zijn de gronden waarop in 2004 geen enkele melding is gebaseerd, niet opgenomen.

2.5 Beleidsterreinen

Vanwege het toevoegen en schrappen van een aantal categorieën in 2002, is het enigszins lastig om een zuivere, volledige vergelijking te kunnen maken met voorgaande jaren.

De percentages op het gebied van maatschappelijke sectoren waarin discriminatie en ongelijke behandeling plaatsvinden, zijn behoorlijk verschoven. In vergelijking met 2003, toen vrijwel alle categorieën daalden ten opzichte van het jaar daarvoor, is nu een aantal gestegen. De daling is nu te zien in de categorie die in 2003 juist zo gegroeid was. Het betreft de categorie buurt en wijk. Deze categorie springt er wel nog steeds uit qua aantal. Dit wordt mede veroorzaakt doordat de meeste bekladdingen op dit terrein worden

weggeschreven. Daarnaast is de buurt een terrein waarop mensen elkaar veel tegenkomen, hetgeen blijkbaar de nodige spanningen oplevert.

Ook de categorie politie is verder gedaald; dit moet ook wel voor een instantie die als één van haar taken heeft het bestrijden van discriminatie.

Het aantal klachten dat te maken heeft met incidenten op het werk is toegenomen. De meldingen die binnen komen hebben vooral te maken met de houding en het gedrag van collega's en/of leidinggevendenden. Het gaat dan om incidenten die zich afspelen op de werkvloer. De huidige conjunctuur (o.a. hoge werkloosheid) werkt ook niet bevorderend om incidenten aan de kaak te stellen. Het niet aangenomen worden op grond van afkomst, een probleem waar veel allochtone jongeren mee te kampen hebben, is zeer moeilijk aan te tonen.

Een tweetal categorieën is relatief behoorlijk toegenomen: horeca en sport en recreatie. Uit contacten met jongeren blijkt dat het toelatingsbeleid in de horeca, met name discotheken, vaak als discriminerend wordt ervaren. Toch blijft het aantal meldingen door jongeren hierover laag, hoewel er vaak op gehamerd wordt wel melding te doen. Provocaties en het dragen van specifieke kleding liggen vaak ten grondslag aan de meldingen op dit terrein, waar bijvoorbeeld ook festivals toe gerekend worden.

Sport en recreatie is ook toegenomen. Een aantal malen is melding gemaakt van "spreekkoren op kleine schaal". Een voorbeeld is dat ouders aangeven dat op voetbalvelden door kleine kinderen discriminerend gescholden wordt. Aan verenigingen vraagt het ADB hier alert op te zijn en trainers en begeleiders hiertegen te laten ageren.

De categorie huisvesting blijft verder dalen; de regels voor de toewijzing van woningen zijn duidelijk.

De categorie commerciële dienstverlening is gestegen. Het betreft hier bijvoorbeeld meldingen over winkels of banken. Er zijn dit jaar een paar meldingen over banken gedaan, bijvoorbeeld over het verstrekken van een hypotheek.

De categorie niet van toepassing (n.v.t.) staat opnieuw op 0. Dit betekent dat alle meldingen betrekking hadden op een specifiek te noemen terrein. Het is niet zo dat een verschuiving heeft plaatsgevonden naar overig, want deze is gedaald.

Beleidsterrein in procenten

Terrein	2000	2001	2002	2003	2004
Arbeid	18	14,5	12	12	14,5
Commerciële dienstverlening	8,5	14,5	4	3,5	6
Buurt/wijk	6,5	17	24	46	39
Huisvesting	39,5	8,5	5	4	2
Politie	-	2	6	5	3

Onderwijs	3	10	6	4	5,5
Media/reclame	9	9	6,5	4,5	2,5
Horeca	-	2	1,5	2	6
Sport/recreatie	1	0	1,5	1	4,5
Publieke / politieke opinie	-	-	6,5	3,5	4,5
Privé-sfeer	1	1,5	3,5	3	2
Collectieve voorzieningen	5	18	6	4,5	5,5
n.v.t.	-	-	10,5	-	-
Overig	8,5	3	6,5	6,5	5,5

De totaaltellingen komen niet overal uit op 100%; dit wordt veroorzaakt door afrondingsverschillen.

3 Voorlichting en informatie

Een andere kerntaak van het ADB, één die steeds belangrijker wordt, is het geven van voorlichting, op alle mogelijke manieren. Het doel is duidelijk: het voorkómen van discriminatie en ongelijke behandeling en het bevorderen van tolerantie.

3.1 Informatieve dienstverlening

In 2004 behandelde het ADB ruim 300 informatieverzoeken. Onder informatieverzoeken wordt een aantal vormen verstaan:

algemene informatieverzoeken:

- studenten en scholieren die een werkstuk, scriptie, spreekbeurt of interview maken
- vragen van de media, vaak naar aanleiding van actualiteit, activiteiten of projecten
- onderzoeksvragen, cijfers en statistieken
- uitnodiging voor debatten, fora, etc.
- interviews
- opvragen jaarverslagen
- algemene vragen

voorlichtingsverzoeken:

- aanvragen van trainingen, workshops, gastlessen
- opvragen voorlichtingsmateriaal
- folder verspeiding en aanwezigheid met kraam

klachtgerelateerde verzoeken:

- vanuit een klacht komt een verzoek tot voorlichting voort

Naast de verzoeken om informatie, neemt het ADB ook zelf initiatieven om informatie en voorlichting te geven.

Veel scholieren en studenten die voor een werkstuk of spreekbeurt op school aandacht wilden besteden aan discriminatie en (on)gelijke behandeling, deden het verzoek om informatie via een formulier dat hiervoor beschikbaar is op de ADB website. Vanwege de grote belangstelling van juist jongeren, heeft het ADB een scriptieservice ontwikkeld die gebruikt kan worden door studenten en scholieren. Wanneer andere adb's in Nederland vragen van jongeren krijgen, verwijzen ze vaak door naar de website van het ADB regio Haarlem.

Regionale media besteden regelmatig aandacht aan het ADB en haar werk. Persberichten die het ADB doet uitgaan, worden overgenomen en wanneer in de actualiteit onderwerpgerelateerde dingen gebeuren, wordt het ADB gebeld met de vraag om een mening of reactie. Leuk om te vermelden is dat de coördinator in maart aan tafel zat in een praatprogramma over vooroordelen op de landelijke, publieke televisiezender.

Een andere vorm van voorlichting is aanwezigheid met een informatiekraam, zoals bijvoorbeeld op 8 maart, vrouwendag, in Hoofddorp.

Aan de invoering van de wet gelijke behandeling op grond van leeftijd in mei heeft het ADB veel aandacht besteed. Media zijn benaderd en er is een speciaal ontwikkelde flyer op grote schaal verspreid onder bijvoorbeeld belangenorganisaties voor jongeren en ouderen. Een ander project, ook naar aanleiding van de wet gelijke behandeling op grond van leeftijd, is het aanschrijven van bedrijven en instellingen die in een vacature een leeftijdsgrens voor werknemers stellen. Dit is door de nieuwe wet verboden. Het ADB schrijft de betreffende werkgevers een brief waarin informatie gegeven wordt over de wet.

3.2 Het ADB op internet

In 2004 heeft de eigen internet website van het ADB (www.adbhaarlem.nl) 13.028 bezoekers getrokken (tegenover 10.705 in 2003). Op de website zijn onder meer de volgende onderdelen en rubrieken te vinden:

- actuele informatie over discriminatie
- de scriptieservice
- jongeren informatie
- informatie over het werk en de activiteiten van het ADB
- de website van de Stichting Nationale Hannie Schaft Herdenking
- het jaarverslag
- de nieuwsbrief
- voorlichtingsmaterialen en -mogelijkheden

Belangstellenden kunnen na een bezoek aan de website een formulier "invullen" en dat per e-mail aan het ADB zenden. Een aantal mensen gebruikt deze optie om meer gedetailleerde informatie aan te vragen, anderen doen via deze weg hun melding van discriminatie. De website slaat goed aan. Al jaren trekt de website van het ADB regio Haarlem, in vergelijking met websites van andere adb's in Nederland, relatief veel bezoekers. Zoals al vermeld, verwijzen diverse andere instellingen, waaronder ook adb's, juist naar de website van het ADB regio Haarlem vanwege de scriptieservice en de informatie voor een werkstuk of spreekbeurt.

3.3 Scholing en deskundigheidsbevordering

Het ADB verzorgt trainingen of workshops op verzoek. Onderwerp kan zijn hoe om te gaan met vooroordelen. Een voorbeeld hiervan was het verzorgen van een workshop tijdens een ouderavond op een school en een kinderdagverblijf. Ook worden er adviezen gegeven aan medewerkers van instellingen waar zich discriminatiegevallen kunnen voordoen, bijvoorbeeld aan baliepersoneel.

In dit kader deed Loket Velsen, een overkoepelend orgaan van een aantal welzijnsinstellingen, een beroep op het ADB.

In 2004 is een toegenomen vraag naar trainingen en gastlessen op scholen waar te nemen. Bij scholen kwam dit vaak voort uit problemen met jongeren met openlijke rechts-extremistische ideeën, in de media veelal aangeduid als "Lonsdale jongeren", genoemd naar het kledingmerk dat door hen gedragen wordt. Scholen hebben te maken met dezelfde problemen als de samenleving in het algemeen, namelijk een toename van wij – zij tegenstellingen.

De lessen gaan meestal in de vorm van gesprekken met de leerlingen.

3.4 Nieuwsbrief

Een andere vorm van informatievoorziening is de publicatie en verspreiding van de nieuwsbrief van het ADB, "Akkoord" genaamd. In 2004 is deze driemaal verschenen. In de nieuwsbrief staan actuele ontwikkelingen, een aantal voorbeelden van klachten die gemeld zijn, projecten waar het bureau aan werkt, opiniërende artikelen, etc.

De nieuwsbrief wordt verstuurd naar relaties en naar instellingen en particulieren in de regio; de subsidierelatie met een betreffende gemeente speelt hierbij een rol.

3.5 Haarlem Bekent Kleur

De internationale dag tegen racisme, 21 maart, is door de werkgroep Haarlem bekend kleur aangegrepen om een evenement te organiseren waar de multiculturele samenleving op een positieve manier belicht werd. Het ADB coördineerde deze werkgroep, die verder bestond uit het Mondiaal Centrum, Vluchtelingenwerk Haarlem en het Haarlems Migrantenplatform. De werkgroep wilde met name voor allochtone jongeren, die enigszins in een verdomhoekje zitten, positieve rolmodellen voor het voetlicht laten komen. De rolmodellen vertelden over hun succes en slagen in de samenleving, op het gebied van onder meer muziek, sport, ondernemen en politiek. De gesprekken werden afgewisseld met muzikale optredens, poëzie en enkele andere activiteiten. Er is door middel van grote affiches in de stad en een zeer brede verspreiding van flyers, ook op scholen, veel aandacht besteed aan de werving.

3.6 Debatten

Het ADB heeft samen met een jongerencentrum in Hoofddorp een debatavond georganiseerd. Aan de hand van een aantal stellingen werd er heftig gediscussieerd. De discussies werden afgewisseld door rap-optredens, gedichten, muziek en cabaret. Voor jongerencentrum the Cube was dit iets nieuws; toch was het zeer druk en de avond was een groot succes.

Een ander debat waar het ADB haar medewerking aan verleende, werd samen met het Mondiaal Centrum en Marokkaanse organisaties opgezet. Aanleiding was de moord op Theo van Gogh en de maatschappelijke onrust die daarna ontstond. Ook deze avond was vruchtbaar en levendig.

3.7 Participatie in diverse overlegorganen

Het ADB heeft in 2004 in diverse overlegorganen geparticipeerd. Een aantal voorbeelden wordt hier genoemd.

- Het ADB regio Haarlem heeft een adviserende rol in de bestuursvergaderingen van de Stichting Nationale Hannie Schaft Herdenking.
- Het ADB regio Haarlem speelt een actieve rol in de Landelijke Vereniging van adb's en meldpunten (LV). In LV-verband wordt veel aandacht besteed aan de standaardisering van de werksoort. De LV komt circa 6 maal per jaar bij elkaar.
- Het ADB regio Haarlem neemt deel aan diverse reguliere overleggen:
 - 6 wekelijks overleg met de afdeling Bijzondere Wetten van de politie Kennemerland;
 - vier-maandelijks overleg met de voor discriminatiezaken aangewezen Officier van Justitie en de vertegenwoordigers van de vier politiedistricten in

Kennemerland;
-drie-maandelijks overleg met twee andere ADB's in Noord Holland (Alkmaar en Zaanstad);

4. Overige activiteiten

Fotoproject

Een al langer bestaand project werd ook in 2004, mede vanwege het succes, weer georganiseerd: een fotoproject voor leerlingen van groep 8 van een aantal basisscholen uit de regio. Circa 250 kinderen hebben hieraan meegedaan. Hiertoe stelde het ADB per duo een fotocamera voor eenmalig gebruik ter beschikking met de vraag om hun beeld of idee bij de multiculturele samenleving vast te leggen op foto's. Elk duo stuurde de beste foto in en deze werd beoordeeld door een professionele jury, die vervolgens prijzen toekende. Alle ingezonden foto's werden tentoongesteld tijdens het Haarlemmerhout festival in Haarlem. De tentoonstelling en daarmee ook het ADB zelf trok veel belangstelling.

Scholen uit Haarlem (De Cirkel), Badhoevedorp (Rietveldschool), Uitgeest (Binnenmeer), Beverwijk ('t Kraaienest) en Heemstede (Voorwegschool) deden dit jaar mee.

Later is een "overzichtstentoonstelling" van de afgelopen jaren gemaakt en deze heeft onder meer bij een diversiteitsconferentie met de jumelage steden van Haarlem gestaan.

Cursussen en conferenties

De medewerkers van het ADB volgen cursussen en conferenties wanneer deze relevant en interessant voor het werk zijn. Zo is bijvoorbeeld de cursus anti discriminatierecht bijgewoond door mensen van het ADB, maar ook meer specifieke cursussen over toepassing van de nieuwe wetten inzake gelijke behandeling op grond van handicap en chronische ziekte en leeftijd.

Ook is bijvoorbeeld aan een conferentie over nieuwe EU regelgeving inzake discriminatie deelgenomen.

Bel gelijk

Eind juni is een nieuw landelijk telefoonnummer met bijbehorende internetsite in gebruik genomen om ongelijke behandeling en discriminatie te melden. In LV verband is met financiële steun van de EU een grote publiciteitscampagne opgezet om bekendheid te geven aan het nummer. Het gaat om een 0900 nummer waarna de woorden bel gelijk (overeenkomend met cijfers) ingetoetst kunnen worden, het zogenoemde "naam bellen". De beller wordt direct doorverbonden met het dichtstbijzijnde adb.

Halt

Het ADB is een aantal malen door bureau Halt benaderd met de vraag om gesprekken te voeren met taakgestrafte jongeren met rechts-extremistische ideeën. De overtredingen waren willekeurig, maar de Halt medewerkers waren van mening dat een gesprek met het ADB een goede aanvulling op de werkstraf zou zijn waardoor de jongeren

Inburgering

Het ADB heeft een voorstel gedaan aan enkele instellingen in de regio die inburgerings-trajecten voor oud- en nieuwkomers aanbieden. Het voorstel hield in dat het ADB een aantal uren in de module maatschappij oriëntatie zou invullen. Onderwerpen die aan de orde zouden komen waren grondrechten, tolerantie, discriminatie, etc. Als voorbereiding heeft het ADB een aantal lessen bijgewoond en gastlessen gegeven. Aangezien een aantal organisatorische zaken (nog) niet duidelijk was, is er geen uitsluitel over de ADB inzet.

Bureau Maatschappelijke Ontwikkeling, BMO

Het ADB is benaderd door BMO, een nieuw bureau dat diverse praktische projecten initieert op het gebied van maatschappelijke vraagstukken. Samen met BMO heeft het ADB studenten van de Hogeschool Amsterdam gevraagd om een spelvorm te ontwikkelen om vooroordelen te herkennen en daar mee om te gaan. Het spel moet toegankelijk zijn voor jongeren en zal met name gericht zijn op VMBO scholieren, zowel allochtonen als autochtonen, bij wie af en toe vooroordelen leven. De spelvorm zal in 2005 afgerond worden.

Onderzoek samenwerking

In 2004 is gestart met een verkennend onderzoek naar mogelijke samenwerkingsvormen en –partners. Het ADB is van mening dat het goed en vruchtbaar is als met name op projectbasis nauwer en vaker samengewerkt wordt met andere instellingen op divers gebied. Het bureau heeft hiertoe met een aantal mensen gesproken. Binnen het bestaande netwerk zijn er zeker partners te vinden waarmee nauwer of op projectbasis samengewerkt kan worden. In 2005 zal een en ander nader uitgewerkt worden.

Professionaliseringstraject

In 2002 is gestart met de uitvoering van de professionalisering waarvoor van de landelijke overheid een subsidie is ontvangen. Op de drie geformuleerde doelstellingen, namelijk regionalisering, vergroting van de naamsbekendheid en deskundigheidsbevordering, zijn positieve resultaten geboekt. Het ADB heeft tijdens de projectperiode niet alleen een aantal zaken bereikt, maar ook in gang gezet waarvan in de toekomst de vruchten geplukt kunnen worden.

In augustus 2004 liep het traject af. Het professionaliseringstraject kent een eigen verslaglegging en zal daarom niet verder in dit verslag aan de orde komen.

5 Verslag over 2004 voor Haarlemmermeer *

5.1 Inleiding

Doelstelling Anti Discriminatie Bureau

Het Anti Discriminatie Bureau (ADB) toetst en ziet toe op de handhaving van artikel 1 van de Grondwet. Naast de bestrijding van verschillende gronden van discriminatie en ongelijke behandeling, probeert ze deze ook te voorkómen en wil ze tolerantie tussen verschillende bevolkingsgroepen bevorderen.

Doelstelling gemeente Haarlemmermeer

Ook de gemeente Haarlemmermeer heeft de doelstelling om discriminatie te bestrijden. Daartoe doet ze een beroep op de specifieke deskundigheid van het ADB, om een aantal taken uit te voeren. De bevolking van de gemeente Haarlemmermeer kan een beroep doen op de diensten die het ADB aanbiedt.

De gemeente Haarlemmermeer heeft in 2004 voor vijf activiteiten van het ADB subsidie ter beschikking gesteld:

- § Behandeling van klachten
- § Registratie en publicatie jaarrapport meldingen discriminatie
- § Media en PR
- § Publicatie en verspreiding van de nieuwsbrief
- § Ontwikkelen en in stand houden van een netwerk

Overzicht 2004

Bij het ADB regio Haarlem zijn in 2004 48 meldingen van discriminatie en/of ongelijke behandeling gedaan door inwoners en instellingen van de gemeente Haarlemmermeer. Dit is een flinke toename ten opzichte van voorgaande jaren.

In het nu volgende verslag wordt inzicht gegeven in de activiteiten van het ADB in Haarlemmermeer.

5.2 Overzicht van de meldingen

In 2004 zijn er 48 meldingen binnengekomen uit Haarlemmermeer; in 2003 waren dat er 17, in 2002 30 en in 2001 19. In de gehele regio Kennemerland (inclusief Haarlemmermeer) werden in 2004 207 meldingen geregistreerd. Hieronder volgt een overzicht van die meldingen in absolute aantallen.

* Onderdeel van het jaarverslag over 2004 is een specifiek verslag over de werkzaamheden die verricht zijn voor zowel de gemeente Haarlemmermeer als de gemeentes Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Velsen, allen liggend in het gebied IJmond. Dit hoofdstuk is meer een specificatie van deel 2, maar kan niet los gezien worden daarvan. Hetzelfde geldt voor de delen 3 en 4.

Meldingen in absolute aantallen

Afkomst melders

	Haarlemmermeer 2002	Haarlemmermeer 2003	Haarlemmermeer 2004	Kennemer- land 2004
Antillen/Suriname	0	2	2	4
Marokko	0	0	6	10
Nederland	9	7	4	61
Turkije	2	1	1	8
Overige	19	7	35	124
TOTAAL	30	17	48	207

Aard van de meldingen

	Haarlemmermeer 2002	Haarlemmermeer 2003	Haarlemmermeer 2004	Kennemer- land 2004
Discriminatie	25	14	35	138
Extremisme	5	2	12	65
Overige	0	1	1	4
TOTAAL	30	17	48	207

Discriminatiegronden

	Haarlemmermeer 2002	Haarlemmermeer 2003	Haarlemmermeer 2004	Kennemer- land 2004
Herkomst / kleur	19	11	39	139
Geslacht	1	1	0	4
Seks. gerichtheid	1	0	0	4
Godsdienst	0	0	3	13
Handicap	1	0	0	6
Leeftijd	0	1	2	11
Antisemitisme	2	0	0	4
Overige	6	4	4	26
TOTAAL	30	17	48	207

Beleidsterrein

	Haarlemmermeer 2002	Haarlemmermeer 2003	Haarlemmermeer 2004	Kennemer- land 2004
Arbeid	2	3	10	30
Comm. dienstver.	0	0	1	13
Huisvesting	1	1	0	4
Buurt / wijk	10	8	21	81
Media	2	1	0	5
Onderwijs	1	0	4	11
Horeca	-	-	4	13
Privé sfeer	3	0	1	4
Sport en recreatie	1	1	2	9
Collectieve voorz.	3	0	2	11
Politie	2	1	0	6
Overig	5	2	3	20
TOTAAL	30	17	48	207

In de kolom "Kennemerland" zijn ook de cijfers van Haarlemmermeer opgenomen. Op basis van deze meldingen over een periode van drie jaar zijn enkele conclusies te trekken. Als eerste springt in het oog de stijging van het aantal meldingen, met name vanuit de gemeente Haarlemmermeer. De meeste meldingen worden gedaan door mensen met een Nederlandse afkomst. In de categorie Overig vallen onder meer instellingen, zoals de politie. Een groot deel van de meldingen is afkomstig van instellingen. Opvallend is de stijging van het aantal melders van Marokkaanse afkomst.

In de meeste gevallen worden meldingen anders dan op grond van herkomst of kleur gedaan door mensen van Nederlandse afkomst. Uiteraard kunnen ook mensen van Nederlandse afkomst melding maken van discriminatie op grond van etnische afkomst, bijvoorbeeld bij uitlatingen in de media of indien een melder getuige is geweest van een discriminatoir incident. Verreweg het grootste aantal meldingen heeft betrekking op discriminatie wegens herkomst of kleur. De meeste klachten spelen zich af in de buurt of op straat. Deze categorie laat ten opzichte van 2003 een stijging zien. Dit komt mede door de wijze van registratie van bekladdingen: deze worden onder dit terrein weggeschreven.

Met 30 meldingen in 2002, 17 in 2003 en 48 in 2004 is er een schommeling te zien. Het aantal van 2004 is hoger dan het verwachte aantal zoals aangegeven in de begroting. Het ADB regio Haarlem houdt gelijke tred met vergelijkbare adb's in het land. Gezien de afnemende tolerantie en het verhardende klimaat, waardoor ook de discriminatie toeneemt, zal opnieuw veel aandacht worden besteed aan publiciteit en het benadrukken van het belang om incidenten te melden. Zoals eerder in dit verslag is aangegeven, zou angst of ongerustheid over escalatie een verklaring kunnen zijn voor het niet melden. Ook kan een reden zijn dat incidenten niet concreet genoeg zijn en daders onbekend.

5.3 Analyse: meldingen over 2001 – 2004 in percentages

Om een vergelijking tussen 4 jaren en de cijfers in de gehele regio Kennemerland (inclusief Haarlemmermeer) te kunnen maken, worden hieronder de cijfers in percentages

weergegeven. Aan de hand daarvan kan ook bekeken worden of er een trend waar te nemen is.

Afkomst melders (in procenten)

	Haarlemmermeer 2001	Haarlemmermeer 2002	Haarlemmermeer 2003	Haarlemmermeer 2004	Kennemerland 2004
Antillen/Suriname	0	0	11,5	4	2
Marokko	6	0	0	12,5	5
Nederland	22	30	41	8,5	29,5
Turkije	0	6,5	6	2	4
Overige/Instelling	72	63,5	41	73	60

Als eerste springt in het oog het hogere percentage van melders van Marokkaanse afkomst ten opzichte van die van Nederlandse afkomst. Het is ook hoog ten opzichte van de voorgaande jaren en van de hele regio. Ook het aantal melders van Surinaamse of Antilliaanse afkomst is hoog ten opzichte van de hele regio. In 2003 was dat verschil nog opvallender. Er zijn relatief erg weinig melders van Nederlandse afkomst.

De categorie Overige / instelling is flink omhoog gegaan. Onder "overige" vallen ook mensen met een andere afkomst dan de genoemde. Achterin dit verslag is als bijlage een meer gespecificeerd overzicht van de meldingen opgenomen. Ook in deel 2 zijn de tabellen iets uitgebreider.

Aard van de meldingen (in procenten)

	Haarlemmermeer 2001	Haarlemmermeer 2002	Haarlemmermeer 2003	Haarlemmermeer 2004	Kennemerland 2004
Discriminatie	67	83,5	83	73	66,5
Extremisme	33	16,5	11	25	31,5
Overige	0	0	6	2	2

Wat betreft de aard van de meldingen in Haarlemmermeer lopen de percentages niet in gelijke tred met die van de hele regio. In de hele regio is het aantal meldingen van discriminatoire aard relatief licht gestegen en die van extremistische activiteiten relatief gedaald, terwijl in de Haarlemmermeer het omgekeerde het geval is. Opvallend is dat de meldingen in de gemeente Haarlemmermeer vaker dan in de rest van de regio met geweld gepaard gingen. Dit is uiteraard een zeer ernstige zaak.

Discriminatoire meldingen brengen met zich mee dat er meer individuele "slachtoffers" zijn, aangezien discriminatie meestal direct tegen personen is gericht; extremistische uitingen betreffen vaak bekladdingen. De categorie "overige" wil zeggen dat een melder vindt dat er sprake is van discriminatie of ongelijke behandeling, maar het ADB acht deze begrippen niet van toepassing.

Discriminatiegronden (in procenten)

	Haarlemmer meer 2001	Haarlemmer meer 2002	Haarlemmer meer 2003	Haarlemmer meer 2004	Kennemer- land 2004
Herkomst	75	63	64	81	67
Geslacht	0	3,5	6	0	2
Seks. gericht.	0	3,5	0	0	2
Godsdienst	8,3	0	0	6	6
Handicap	0	3,5	0	0	3
Leeftijd	8,3	0	6	4	5,5
Anti semitisme	0	6,5	0	0	2
Overige	8,3	20	23,5	8,5	12,5

De gemeente Haarlemmermeer komt redelijk overeen met de gehele regio. De verschillen met het jaar 2003 lopen iets meer uiteen.

Het meest opvallend is het hoge percentage meldingen van discriminatie op grond van herkomst of kleur. Dit percentage springt erg ver uit boven de andere gronden. De stijging is er ten opzichte van 2003 en van de gehele regio. Zoals eerder opgemerkt, worden ook bekladdingen meestal onder deze grond geregistreerd. Godsdienst als grond voor discriminatie is van 0 naar 6% gegaan, terwijl geslacht juist van 6 naar 0% gegaan is. De grond godsdienst heeft vaak een anti-moslim achtergrond. Discriminatie en extremisme lijken zich in de gemeente Haarlemmermeer met name tegen mensen van buitenlandse afkomst te richten. Het is wel goed dat het ADB gevonden wordt als instelling waar dergelijke meldingen gedaan kunnen worden.

De categorie overige is flink gedaald vergeleken met voorheen. Hieronder vallen niet-genoemde gronden, maar ook meldingen waarbij eigenlijk geen sprake is van discriminatie. Het ADB zal meer aandacht moeten besteden aan het bereiken van mensen van Nederlandse afkomst, met twee doelstellingen in gedachten: ten eerste voorlichting ter preventie van discriminatie van allochtonen en ten tweede voorlichting over alle vormen en gronden van discriminatie en het melden daarvan.

Beleidsterrein (in procenten)

	Haarlemmer meer 2001	Haarlemmer meer 2002	Haarlemmer meer 2003	Haarlemmer meer 2004	Kennemer- land 2004
Arbeid	25	6,5	17,5	21	14,5
Comm.dienstv.	8,3	0	0	2	6
Huisvesting	8,3	3,5	6	0	2
Buurt/wijk	25	33,5	47	43	39
Media	8,3	6,5	6	0	2,5
Onderwijs	8,3	3,5	0	8,5	5,5
Horeca	-	-	-	8,5	6
Privé sfeer	0	10	0	2	2
Sport /recreatie	0	3,5	6	4	4,5
Collectieve vz.	0	10	0	4	5,5
Politie	-	6,5	6	0	3
Overig	16,6	16,5	11,5	6,5	9,5

De tabel beleidsterreinen (maatschappelijke gebieden waarop gemelde discriminatie plaatsvindt) geeft vrij grote verschillen met het voorgaande jaar te zien. De cijfers komen deels overeen met de cijfers voor de regio.

De categorie arbeid is evenals in 2003 toegenomen en hoger dan in Kennemerland. De categorie buurt/wijk is erg hoog, maar is wel gedaald. Op deze beide beleidsterreinen vinden de meeste sociale contacten plaats tussen verschillende bevolkingsgroepen en daar zijn derhalve de meeste problemen te verwachten. Zowel de woon- als de werkplek zijn terreinen waarop mensen veel tijd doorbrengen en mede daarom hebben incidenten een grote 'impact'. In die zin loopt Haarlemmermeer mee met de landelijke trend.

Er zijn geen meldingen die zich afspeelden op de terreinen media, politie en huisvesting, terwijl ze alledrie in 2003 nog op 6% stonden. Opvallend is de stijging van meldingen over de horeca en het onderwijs. Beiden zijn naar 8,5% gegaan. Het ADB heeft regelmatig jongeren opgeroepen discriminatoir toelatingsbeleid door met name een Hoofddorpse discotheek te melden; dit is nu inderdaad een aantal keren gebeurd. Op scholen deden zich onder meer botsingen tussen allochtone en autochtone jongeren voor; dit vond vooral plaats na de moord op Theo van Gogh.

5.4 Publiciteit

Het ADB vraagt regelmatig aandacht voor haar werkzaamheden en aanwezigheid, ook in Haarlemmermeer. Dit gebeurt onder meer door het schrijven en sturen van persberichten naar de lokale media. Dit leidde tot publicaties in huis-aan-huis bladen en in het Haarlems Dagblad.

Informatie over het ADB, haar werk en haar doelstellingen zijn ook te vinden op de internet website van het ADB regio Haarlem.

In mei/juni 2004 heeft het ADB weer een fotoproject georganiseerd voor leerlingen van groep acht van het basisonderwijs. Uit Haarlemmermeer participeerde een basisschool uit Badhoevedorp. Aan de kinderen werd gevraagd hun beeld van de multiculturele samenleving vast te leggen op foto's. De beste foto van hun rolletje werd opgestuurd; al deze foto's werden tentoongesteld tijdens een multicultureel festival in Haarlem en deden mee voor een beoordeling door een jury. Het Haarlems Dagblad heeft een pagina gemaakt met resultaten van het project.

De nieuwsbrief "Akkoord" is in 2004 driemaal verschenen. Diverse instellingen in de gemeente Haarlemmermeer ontvangen de nieuwsbrief.

Ter gelegenheid van de inwerkingtreding van de wet gelijke behandeling op grond van leeftijd heeft het ADB een flyer ontwikkeld met informatie over de nieuwe wet en dat het ADB er is om overtreding ervan te bestrijden. De flyer is op grote schaal verspreid onder belangenorganisaties van zowel jongeren als ouderen en onder werkgeversorganisaties, arbodiensten en vakbonden.

Een debatavond in jongeren centrum the Cube werd aangekondigd door de verspreiding van flyers en genereerde veel publiciteit.

5.5 Netwerk

Naar aanleiding van contacten met het vrouwen centrum Saami en zelforganisaties was het ADB met een kraam aanwezig bij de viering van vrouwendag (8 maart) in Hoofddorp. Ook gaf het ADB acte de présence bij een multicultureel buurtfeest in de Hoofddorpse wijk Graan voor Visch.

Het ADB heeft de contacten met de politie van het district Haarlemmermeer geïntensiveerd met de bedoeling relevante informatie en ontwikkelingen eerder en makkelijker uit te wisselen.

Mede naar aanleiding van het gericht benaderen van jongeren, heeft het ADB contact opgenomen met een aantal jongerencentra in de gemeente. Met ojc the Cube is hieruit het idee voortgekomen om een debatavond te organiseren. Onder de titel "denk niet zwart-wit" vond de avond plaats in september en het was een groot succes. Aan de hand van een aantal stellingen, die mede door jongeren waren voorbereid, werd er heftig gediscussieerd. Elke stelling werd op een artistieke manier geïntroduceerd. De discussies werden afgewisseld door rap-optredens, gedichten, muziek en cabaret; de catering was multicultureel. Voor jongerencentrum the Cube was dit iets nieuws; toch was het zeer druk.

5.6 Conclusies

Het aantal meldingen in de regio is in 2004 gestegen. De gemeente Haarlemmermeer droeg hier in grote mate aan bij.

Toch moet het ADB aandacht blijven vragen voor haar werk, de achtergronden van discriminatie en het belang van het doen van melding. Aangezien discriminatie en ongelijke behandeling nog steeds toenemen, zal preventie, bijvoorbeeld in de vorm van voorlichting, nog belangrijker worden.

Aandacht zal moeten worden besteed aan het informeren van specifieke doelgroepen die zich nu nog onvoldoende tot het ADB richten zoals homoseksuelen, gehandicapten, jongeren en ouderen. Het ADB is er van overtuigd dat discriminatie zich ook op die gronden voordoet. Aangezien meldingen daarover veelal afkomstig zijn van mensen van Nederlandse afkomst en die groep slechts in beperkte mate een beroep op het bureau deed in 2004, zal het ADB aandacht besteden aan het informeren van die doelgroepen. Opnieuw zullen ook scholen, jongerencentra en allochtone zelforganisaties benaderd worden.

Uit de analyse van de meldingen van discriminatie in Haarlemmermeer blijkt dat er redelijk wat verschillen zijn met de geregistreerde discriminatiegevallen in het gehele werkgebied van het ADB, de politieregio Kennemerland. Een groot verschil is dat er niet veel meldingen zijn gedaan door mensen van Nederlandse afkomst. Overeenkomsten zijn dat er veel meldingen afkomstig zijn van instellingen en dat de meeste meldingen betrekking hebben op discriminatie op grond van herkomst of kleur. Het beleidsterrein waarop de meeste discriminatie plaatsvindt is de buurt of op straat, gevolgd door arbeid.

Los van de meldingen zal er meer gewezen worden op de mogelijkheden die het ADB biedt inzake voorlichting als preventief middel in het bestrijden van discriminatie en het bevorderen van tolerantie in de multiculturele samenleving.

Het ADB heeft een groot netwerk, maar er moet continu gewerkt worden aan het uitbreiden en onderhouden ervan. Het is belangrijk dat instellingen en belangenorganisaties discriminatieklachten tijdig onderkennen en melden of cliënten doorverwijzen naar het ADB. Daartoe zullen nieuwe initiatieven ontplooid worden. Ook zal aandacht gevraagd worden

voor het herkennen van eventuele discriminatie of ongelijke behandeling als aspecten binnen bredere problematiek.

6 Verslag over 2004 voor de gemeentes in de IJmond *

6.1 Inleiding

Voorheen ontving het Anti Discriminatie Bureau regio Haarlem een subsidie van het Gewest IJmond voor de behandeling van klachten uit het gewest, de registratie van meldingen en de publicatie van een jaarrapport.

Vanaf 1 januari 2002 heeft het ADB regio Haarlem met elke gemeente afzonderlijk een relatie. Het gaat om de volgende gemeentes:

- Beverwijk
- Heemskerk
- Uitgeest
- Velsen

Er is niet over elke gemeente apart een hoofdstuk geschreven in dit verslag; het blijft een hoofdstuk voor de vier gemeentes die liggen in het IJmond gebied.

6.2 Meldingen

In totaal zijn er bij het ADB in 2004 207 meldingen binnen gekomen. Daarvan kwamen er 31 vanuit de gemeentes in de IJmond. Wat betreft het totaal aantal voor de gehele regio Kennemerland is er sprake van een duidelijke toename ten opzichte van het jaar 2003 (circa 16%), maar voor de IJmond gemeentes is er een afname.

In het hieronder staande overzicht zijn de meldingen te vinden; uitgesplitst naar gemeente, afkomst van de melders, de aard van de melding, de grond van discriminatie of ongelijke behandeling en het maatschappelijk terrein waarop de melding betrekking had.

Overzicht meldingen uit de gemeentes in de IJmond over 2004, in absolute aantallen:

Afkomst

	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Totaal IJmond
Antillen/Surin.	1	-	-	-	1
Marokko	-	-	-	-	0
Nederland	6	1	-	3	10
Turkije	-	1	-	-	1
Afrika overig	1	-	-	-	1
Azië overig	-	-	-	-	0
Amerika ov.	-	-	-	-	0
Instelling	5	2	-	7	14
Overig/onb.	1	1	-	2	4
Totaal	14	5	0	12	31

* Onderdeel van dit verslag over het jaar 2004 is een specifiek verslag over de werkzaamheden die verricht zijn voor zowel de gemeente Haarlemmermeer als de gemeentes Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Velsen, allen liggend in het gebied IJmond. Dit hoofdstuk is meer een specificatie van deel 2, maar kan niet los gezien worden daarvan. Hetzelfde geldt voor de delen 3 en 4.

Aard

	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Totaal IJmond
Discriminatie	9	3	0	9	21
Extremisme	5	2	0	3	10
Overig	0	0	0	0	0

Grond

	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Totaal IJmond
Herkomst	7	4	-	5	16
Geslacht	-	-	-	-	0
Seksuele ger.	-	-	-	-	0
Godsdienst	3	-	-	2	5
Leeftijd	-	-	-	1	1
Handicap	4	-	-	-	4
Antisemitisme	-	-	-	-	0
Overige	-	1	-	4	5
Totaal	14	5	0	12	31

Beleidssterrein

	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Totaal IJmond
Arbeid	1	-	-	1	2
Buurt / wijk	6	3	-	3	12
Comm.dienstverlening	-	-	-	-	0
Huisvesting	1	-	-	2	3
Politie	1	1	-	-	2
Onderwijs	-	-	-	2	2
Media	-	-	-	1	1
Horeca	1	-	-	-	1
Sport	-	1	-	1	2
Publieke / politieke opinie	1	-	-	1	2
Privé sfeer	1	-	-	-	1
Collect. voorz.	2	-	-	1	3
n.v.t.	-	-	-	-	0
Overig	-	-	-	-	0
Totaal	14	5	0	12	31

Hieronder staat een korte toelichting op een aantal punten.

Plaats

De meldingen bij het ADB komen voornamelijk uit de gemeentes Velsen en Beverwijk. Voorheen kwamen uit Velsen de meeste meldingen, maar dit jaar is dat uit Beverwijk. Beide gemeentes hebben meer inwoners dan Heemskerk en Uitgeest en de bevolkingssamenstelling is meer divers. Dat er geen enkele melding uit Uitgeest afkomstig is, wil niet zeggen dat er geen discriminatie of ongelijke behandeling plaatsvindt, maar incidenten worden niet gemeld.

Afkomst melders

Overeenkomstig de landelijke trend worden de meeste meldingen gedaan door mensen van Nederlandse afkomst (10 meldingen), hoewel dit wel terugloopt. Het aantal meldingen dat afkomstig is van instellingen stijgt. Vanuit de Surinaamse gemeenschap is er één melding. Het aantal meldingen vanuit de Turkse (1) of Marokkaanse (0) gemeenschap is zeer laag. Dit komt relatief weliswaar overeen met de cijfers van het ADB voor de regio Kennemerland, maar geen enkele melding van iemand van Marokkaanse afkomst is toch opvallend gezien de verharde houding ten opzichte van allochtonen. Door het aanhalen van contacten met zelforganisaties van allochtone bevolkingsgroepen in Velsen was verwacht dat het aantal meldingen van daar zou stijgen. Hierboven is al als mogelijke verklaring gegeven dat men bang is of de verhoudingen niet nog verder op scherp wil zetten.

Aard van de melding

De aard van de melding geeft een splitsing in meldingen van extremisme of van discriminatie. In de IJmond gemeentes hebben, evenals voorgaande jaren, in 2004 geen meldingen vallend onder "Overig" plaatsgevonden.

In vergelijking met 2003 is het aantal meldingen over extremistische uitingen relatief afgenomen. In 2003 was het percentage 41%, in 2004 ruim 32%. Hieronder worden bekladdingen en graffiti (bijvoorbeeld hakenkruizen), leuzen en verspreiding van folders, pamfletten of posters met daarin extremistische uitlatingen verstaan.

Dit brengt met zich mee dat het aantal meldingen van discriminatoire aard relatief zijn gestegen (van 59% naar bijna 68%). Dit is ernstig, omdat deze incidenten meestal meer op een persoon gericht zijn.

Gronden van discriminatie

De meeste meldingen hebben betrekking op discriminatie of ongelijke behandeling op grond van herkomst of huidskleur. Ook hier is overeenstemming te vinden met de bevindingen van andere adb's in Nederland en met de cijfers van het ADB voor de gehele regio. Dit wordt mede veroorzaakt door het feit dat bekladdingen vaak onder deze grond worden geregistreerd.

Opvallende cijfers zijn ten eerste de vier meldingen uit Beverwijk op grond van handicap, terwijl het ADB in de gehele regio aandacht heeft besteed aan de invoering van de wet gelijke behandeling op grond van handicap en chronische ziekte. Overigens waren er in 2003 ook al drie meldingen op grond van handicap uit Beverwijk. Ten tweede vallen op de drie meldingen op grond van godsdienst, eveneens uit Beverwijk. Dit laatste komt meer overeen met de regionale cijfers en hebben waarschijnlijk te maken met (de gevolgen van) de moord op Theo van Gogh. Ten derde zijn er relatief veel meldingen uit Velsen waarvan de grond niet duidelijk in een andere categorie valt, bijvoorbeeld woonwagenvoering. De andere gronden zijn relatief gelijk opgaand in vergelijking met de rest van de regio

Kennemerland, met uitzondering van leeftijd.

Beleidsterreinen

Meldingen van discriminatie of ongelijke behandeling hebben vooral betrekking op het beleidsterrein buurt/wijk. Arbeid is voor de regio het tweede meest voorkomende terrein, maar dit is voor de IJmond anders. Daar komen de terreinen huisvesting en collectieve voorzieningen beiden vaker voor.

In 2003 was collectieve voorzieningen ook al hoog. Hieronder vallen bijvoorbeeld de overheid, de gezondheidszorg of de sociale dienst. Huisvesting als beleidsterrein komt in de rest van de regio nauwelijks meer voor, maar dus nog wel in de IJmond.

De overige beleidsterreinen laten een gelijkmatige verdeling zien, overeenkomend met de rest van de regio.

5.3 Publiciteit en netwerk

Media

Het ADB wil regelmatig in het nieuws komen om het bureau zelf en haar werkzaamheden onder de aandacht van de burgers te brengen. Persberichten worden in de regionale geschreven media meestal overgenomen en elektronische media besteden hier aandacht aan door middel van (telefonische) interviews.

Daarnaast is het ADB vermeld in de gemeentegidsen van de vier gemeentes en in de regionale telefoonboeken en gele gidsen. Wanneer dit zinvol lijkt, wordt een advertentie geplaatst in een uitgave die gericht is op een specifieke doelgroep. Deze uitgaven worden vaak met meer aandacht gelezen dan algemene media.

Het ADB heeft een eigen website op het internet. Deze site bevat veel informatie, waaronder twee rubrieken die zeer veelvuldig geraadpleegd worden. Het betreft de rubrieken 'Jongereninfo' en 'Scriptiehulp'. Ook via de website worden veel verzoeken om informatie gedaan; dit gaat dan per e-mail. Zeer veel jongeren maken gebruik van deze mogelijkheid om informatie te krijgen. In 2004 heeft de internetpagina van het ADB ruim 13.000 bezoekers gehad.

Fotoproject

Al enkele jaren organiseert het ADB een fotoproject voor leerlingen van groep 8 van een aantal basisscholen. In 2004 deden scholen uit Beverwijk ('t Kraaijenest) en Uitgeest (Binnenmeer) mee. De vraag die aan de kinderen wordt gesteld, is welk beeld de multiculturele samenleving bij ze oproept om dat vervolgens op foto's vast te leggen. De kinderen kiezen uit de door hen zelf gemaakte foto's er één die ingestuurd wordt voor een tentoonstelling en meedingt naar prijzen. De camera's worden ter beschikking gesteld door het ADB en ook de ontwikkeling van alle foto's is voor rekening van het ADB.

Het is een project dat aanslaat bij zowel de leerlingen als de leerkrachten. Aan de leerkrachten wordt tevens gevraagd om in een les aandacht te besteden aan de multiculturele samenleving en aan discriminatie.

Met het fotoproject wordt veel publiciteit gegenereerd.

Nieuwsbrief Akkoord

De gemeentes Heemskerk en Uitgeest hebben naast de subsidie voor klachtbehandeling en registratie en publicatie van een jaarrapport, tevens de verzending van de nieuwsbrief van

het ADB, "Akkoord" genaamd, gesubsidieerd. In 2004 is de nieuwsbrief een aantal malen verschenen. Hierin staan actuele ontwikkelingen, projecten waar het ADB aan werkt, enkele klachten en opiniërende artikelen.

Voorlichting

Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de wet gelijke behandeling op grond van leeftijd heeft het ADB een flyer ontwikkeld met daarin informatie over de wet en over hetgeen het ADB kan doen in geval van overtreding. De flyer is op grote schaal verspreid, ook in de IJmond. Jongerenorganisaties zijn vervolgens ook benaderd met de vraag om gezamenlijk een voorlichtingsproject, in welke vorm dan ook, te organiseren. Daarnaast is het bureau gestart met het "scannen" van personeelsadvertenties in kranten op het stellen van een leeftijdsgrens. Bedrijven die dat doen worden aangeschreven en zij worden gewezen op het bestaan van de wet gelijke behandeling op grond van leeftijd.

Het ADB werkt continu aan uitbreiding en instandhouding van het netwerk. Doel hierbij is het uitwisselen van informatie en ontwikkelingen die relevant zijn voor het werk en eventueel het samenwerken op projectbasis in het kader van voorlichting.

Het ADB heeft bijvoorbeeld voor het Loket Velsen een korte voorlichting over het bureau, haar werkzaamheden, discriminatie en ongelijke behandeling gegeven.

Daarbij is ook gesproken over de zogenoemde monitor functie: is een organisatie bereid om uit een algemeen verhaal de aspecten van ongelijke behandeling te filteren en door te geven aan het ADB. Hierdoor wordt een meer compleet beeld verkregen van voorkomende discriminatie en ongelijke behandeling.

6.4 Meldingen, vergeleken met voorgaande jaren

Hieronder volgt een aantal tabellen waarin de cijfers van drie opeenvolgende jaren staan vermeld om een vergelijking te vergemakkelijken. De cijfers voor de vier gemeentes zijn samengevoegd; het gaat om absolute cijfers. In bijlage 2 van dit verslag staat een totaal overzicht over 2004, gespecificeerd per gemeente. In deel 2 staat een meer uitgebreide analyse van de cijfers van de gehele regio.

Afkomst melders

	IJmond 2002	IJmond 2003	IJmond 2004	Kennemerland 2004
Antillen/Suriname	0	0	1	4
Marokko	0	0	0	10
Nederland	18	19	10	61
Turkije	2	2	1	8
Instelling	13	15	14	96
Overige	7	3	5	28
TOTAAL	40	39	30	207

Aard van de meldingen

	IJmond 2002	IJmond 2003	IJmond 2004	Kennemerland 2004
Discriminatie	28	23	21	138
Extremisme	12	16	10	65

Overige	0	0	0	4
TOTAAL	40	39	31	207

Discriminatiegronden

	IJmond 2002	IJmond 2003	IJmond 2004	Kennemerland 2004
Herkomst	16	23	16	139
Geslacht	2	1	0	4
Seks. gerichtheid	1	3	0	4
Godsdienst	4	1	5	13
Handicap	3	3	4	6
Leeftijd	4	0	1	11
Antisemitisme	4	0	0	4
Overige	6	8	5	26
TOTAAL	40	39	31	207

Beleidssterrein

	IJmond 2002	IJmond 2003	IJmond 2004	Kennemerland 2004
Arbeid	8	7	2	30
Comm. dienstver.	1	1	0	13
Huisvesting	3	0	3	4
Buurt / wijk	10	20	12	81
Media	1	1	1	5
Onderwijs	1	1	2	11
Privé sfeer	0	2	1	4
Sport en recreatie	1	1	2	9
Horeca	-	-	1	13
Collect. voorz.	2	4	3	11
Politie	1	0	2	6
Overig	12	2	2	20
TOTAAL	40	39	31	207

6.5 Conclusies

De toename van het totaal aantal meldingen dat geldt voor de regio, gaat niet op voor de IJmond gemeentes. Uit de gemeentes met een meer diverse bevolkingssamenstelling, komen meer meldingen. Toch worden de meeste meldingen gedaan door mensen van Nederlandse afkomst en door instellingen. Uit Heemskerk en Uitgeest komen duidelijk minder meldingen binnen. Het is niet duidelijk waaraan dit toegeschreven kan worden; wellicht is er toch minder sprake van discriminatie en ongelijke behandeling.

Relatief gezien is er een toename van meldingen van discriminatoire aard ten opzichte van die van extremistische aard.

Wat de gronden van discriminatie betreft, zijn er enkele opvallende cijfers, bijvoorbeeld een hoog aantal meldingen op grond van handicap.

Wat betreft de terreinen waarop discriminatie zich afspeelt: opvallend zijn de relatief hoge cijfers met betrekking tot huisvesting en collectieve voorzieningen.

Het ADB zal hier in de toekomst meer aandacht aan besteden.

Het ADB regio Haarlem is voor haar naamsbekendheid in de gemeentes in het IJmond gebied afhankelijk van vrije publiciteit en van contacten. De gemeentes hebben geen budget ter beschikking gesteld voor voorlichtingsactiviteiten en PR, noch voor het opzetten en het in stand houden van een netwerk met belangenorganisaties in het IJmond gebied. Hierdoor is het moeilijk de burgers te informeren over het bestaan van het ADB regio Haarlem, wat discriminatie of ongelijke behandeling inhoudt en wat men er tegen kan doen.

Uiteraard hecht het bureau hier wel veel waarde aan en zal het op een meer algemene manier de aandacht op vestigen.

Het ADB heeft haar kantoor in Haarlem. Elke werkdag is daar een open spreekuur van 13.00 tot 17.00 uur. De meeste meldingen worden via de telefoon gedaan. Soms komen meldingen via internet binnen. Mocht blijken dat een melder behoefte heeft aan een afspraak in de buurt, dan kan dat altijd.

In de samenleving tekent zich een verharding af in de verhoudingen tussen allochtonen en autochtonen. Er is sprake van negatieve beeldvorming. Migrantorganisaties geven aan dit duidelijk te merken. Als daarbij sprake is van discriminatie of ongelijke behandeling, is het van belang dat mensen de weg naar een Anti Discriminatie Bureau kunnen vinden.

Daarnaast moet gewerkt worden aan vergroting van begrip en vervolgens tolerantie door een open communicatie. Het ADB regio Haarlem wil hier graag haar bijdrage aan leveren in de politieregio Kennemerland.

Bijlage 1

Lijst van bestuur en medewerkers

Bestuur ADB regio Haarlem in 2004

Janneke Hanekroot (voorzitter)
Huibert Meijer (secretaris)
Michiel Schreuder (penningmeester)
Josje Mans (lid)
Hülya Elmas (lid)
Steven Alblas (lid)

Medewerkers ADB regio Haarlem in 2004

Frederique Janss	(algemeen coördinator)
Joke Persenaire	(coördinatrice klachtbehandeling)
Miranda Moerland	(projectmedewerkster)
Josine Mergeay	(stagiaire klachtbehandeling)
Lily Jonker	(stagiaire klachtbehandeling)

Anti Discriminatie Bureau regio Haarlem

Jaarverslag 2004

Tessa Koene (stagiaire klachtbehandeling)

Bijlage 2

Meldingen bij ADB regio Haarlem over 2004 (totaal aantal 207)
in absolute aantallen

Plaats

Haarlem	Haarl'meer	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Heemstede	Kennemerland overig	Overig	TOTAAL
104	48	14	5	-	12	6	12	6	207

Afkomst

	Haarlem	Haarl'meer	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Heemstede	Kenn.overig	Overig	TOTAAL
Turks	6	1		1						8
Marokkaans	4	6								10
Surinaams		2	1					1		4
Antill./Arubaans										-
Moluks										-
Nederlands	36	4	6	1		3	3	4	4	61
overig Afrika	2	3	1							6
overig Amerika	2	2						1		5
overig Azië	3	2								5
overig Europa		1				1	1		2	5
onbekend	3	1	1	1		1				7
instelling	48	26	5	2		7	2	6		96

TOTAAL	104	48	13	5	0	12	6	12	6	207

Aard

	Haarlem	Haarl'meer	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Heemstede	Kenn.overig	Overig	TOTAAL
Discriminatie	66	35	9	3		9	3	8	5	138
Extremisme	37	12	5	2		3	3	3		65
Overig	1	1						1	1	4
TOTAAL	104	48	14	5	0	12	6	12	6	207

Grond

	Haarlem	Haarl'meer	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Heemstede	Kenn.overig	Overig	TOTAAL
Herkomst/kleur/ras	74	39	7	4		5	2	6	2	139
Godsdienst	4	3	3			2		1		13
Levensovertuiging				1						1
Politieke overtuiging										-
Nationaliteit	3						2			5
Geslacht	1							1	2	4
Seksuele gerichtheid	3								1	4
Leeftijd	8	2				1				11
Handicap	2		4							6
Burgerlijke staat										-
Arbeidsduur										-

Jaarverslag 2004

Antisemitisme	2						1	1		4
Overig	7	4				4	1	3	1	20
TOTAAL	104	48	14	5	0	12	6	12	6	207

Beleidssterrein

	Haarlem	Haarl'meer	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Heemstede	Kenn.overig	Overig	TOTAAL
Arbeid	13	10	1			1	1	3	1	30
Commerciële dienstverlening	10	1							2	13
Buurt/wijk	43	21	6	3		3	2	3		81
Huisvesting			1			2		1		4
Politie	4		1	1						6
Onderwijs	4	4				2	1			11
Media/reclame	4					1				5
Horeca	7	4	1					1		13
Sport/recreatie	4	2		1		1		1		9
Publieke / politieke opinie	3	1	1			1		1	2	9
Privé sfeer		1	1					1	1	4
Collectieve voorzieningen	6	2	2			1				11
n.v.t.										-
Overig	6	2					2	1		11
TOTAAL	104	48	14	5	0	12	6	12	6	207

